

miş, davalıyı dinlememiş, daha sonra bu tutumunun yanlış olduğunu düşünerek tövbe etmiştir. Hadise yine Kur'an'da zikredilen, ekin tarlasına girip zarar veren sürü kissasıyla da ilgili olabilir (bk. el-Enbiyâ 21/78). Zira iki kissada da haksızlık, koyunlar ve Hz. Dâvûd'un hükmünde tam isabet etmemesi söz konusudur. Sonuç olarak kissa kesinlikle Hz. Dâvûd'un günah işlediğini göstermemektedir (Râzî, XXVI, 188-198).

Ahd-i Atîk'e göre Hz. Dâvûd, otuz yaşında kral olmuş ve kırk yıl altı ay (yedi yıl altı ay Hebron'da, otuz üç yıl Kudüs'te) saltanat sürdükten sonra yetmiş bir yaşında vefat etmiş (II. Samuel, 2/11; 5/4, 5; I. Tarihler, 29/27), Dâvûd şehrine (Kudüs) defnedilmiştir (I. Krallar, 2/10).

#### BİBLİYOGRAFYA :

Mustafavî, *et-Taḥkîk*, III, 267-277; *Müşned*, II, 354; Buhârî, "Büyü", 15, "Enbiyâ", 37, 38, "Fezâ'ilü'l-Kur'an", 31, 34, "Tefsîr", 17/6, "Teheccüd", 7, "Savm", 55-57, 59, "Edeb", 84, "İstizân", 38; Taberî, *Câmi'u'l-beyân*, XXII, 46-47, 86-98; a.mlf., *Târîh* (Ebû'l-Fazl), I, 246, 472, 473, 475, 476-485; Mes'ûdî, *Mürücû'z-zeheb*, I, 56-57; Sa'lebî, *Arâ'isü'l-mecâlis*, s. 206-222; Fahreddin er-Râzî, *Mefâtiḥu'l-ğayb*, XXVI, 188-198; İbn Kesîr, *Kıssaşü'l-enbiyâ*, s. 248-267; a.mlf., *el-Bidâye*, II, 11; Muhammed Ebû'n-Nür el-Hadîdî, *İşmetü'l-enbiyâ*, Kahire 1399/1979, s. 176-182, 214-218, 350-374; Muhammed Ahmed Câdelmevlâ v.dğr., *Kıssaşü'l-Kur'an*, Kahire 1405/1984, s. 190-196; E. Mangelot, "David", *DB*, II/2, s. 1311-1324; L. Pirot, "David", *DBS*, II, 287-330; Abdullah Aydemir, "Hz. Dâvûd (A.S.)", *Diyanet Dergisi*, XIV/6, Ankara 1975, s. 342-360; XV/1 (1976), s. 24-39; R. Paret, "Dâvûd", *EI*<sup>2</sup> (Fr.), II, 187-188; J. M. Myers, "David", *IDB*, I, 771-782; B. Oded, v.dğr., "David", *EJd*, V, 1318-1338.



ÖMER FARUK HARMAN

### DÂVÜD AĞA

(ö. 1007/1598 [?])

Türk mimarı.

Mimar Sinan'ın yanında yetişerek onun vefatından sonra 1588'de "sermi'mâr-ı âlem" olan Dâvud Ağa'nın nereli olduğu, hangi tarihte dünyaya geldiği ve önceki çalışmalarını hakkında bilgi yoktur. Dâvud Ağa'nın hayatına dair bilgi toplamaya çalışan Muzaffer Erdoğan, onun Hasbahçe'deki mimarlık mektebinden yetiştiğini zannettiğini ve Koca Sinan'ın tecrübe ve derslerinden faydalandığı neticesine vardığını söyleyebilmektedir. 983 (1575-76) ve 984 (1576-77) yıllarında Suyolu nâzirliği yapan Dâvud Ağa aynı zamanda dergâh-ı muallâ çavuşları arasında bulunuyordu. Eyüp kadılığına 28

Muharrem 984'te (27 Nisan 1576) gönderilen bir hükümlerle (BA, *Ahkâm-ı Mâlîye Defteri*, nr. 7534, s. 142) 2 Safer 984 (1 Mayıs 1576), 14 Safer 984, 23 Safer 984, 24 Safer 984 tarihli hükümlerin hepsinde Suyolu nâzırı olarak dergâh-ı âlî çavuşu Dâvud Ağa'nın adı geçer. Bundan başka hepsi 984 (1576) yılı içinde yazılan pek çok hükümlerle Dâvud Ağa'dan su yollarının ve köprülerin bakımı ve su yollarına zarar veren yapıların keşifleri istenmektedir. Ayrıca 27 Cemâziyelâhir 985 (1 Eylül 1577) tarihinde İstanbul kadısı ile şikk-ı sâni defterdarı Hasan ve dergâh-ı muallâ çavuşu Sinan Çavuş'a çıkarılan bir hükümlerle Dâvud Ağa'dan şikâyetler geldiği, ev sahiplerine rüşvet karşılığı su kolaylıkları sağladığı ileri sürülmüş ve bu hususun araştırılması istenmiştir. Fakat Dâvud Ağa'nın yine de Suyolu nâzirliğinde kaldığı, 21 Safer 990 (17 Mart 1582) tarihli bir hükümlerle anlaşılmaktadır.

Dâvud Ağa daha sonra Suyolu nâzirliğinden ayrılmış olmalı ki 991 yılı Muharreminde (Ocak-Şubat 1583) eski Suyolu nâzırı Dâvud'un 400 usta neccâr ile doğuya yapılan sefere katılması istenmiştir. Seferden bir yıl sonra ise Kaldırımçılar nâziridir (2 Ramazan 992/17 Eylül 1584); fakat Kanûnî Sultan Süleyman tarafından su yollarının tamirine harcanan paranın miktarını araştırması istenildiğine göre su yolları ile de ilgilenmektedir. Ramazan 993 (Eylül 1585) tarihli bu yazıda ona hâlâ Dâvud Çavuş denilmektedir.

Suyolu nâzırı olduğu yıllarda Dâvud Ağa'nın Halkalı su yolu hakkında zengin bilgiler ihtiva eden bir harita çizmiş olduğu, 992 (1584) tarihli ve 0,25 × 3 m. ölçüsündeki bu haritanın Hikmet Bey tarafından aslından yapılan bir kopyasının İstanbul Sağlık Müzesi'nde olduğunu Saadi Nirven tesbit etmiştir. Aynı haritanın diğer nüshaları Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi'nde (Hazine, nr. E 12.481 [Nuri Arlasez başışı], 0,32 × 2,11 m. ölçüsünde) ve Millet Kütüphanesi'nde (nr. 930, 0,27 × 2,86 m. ölçüsünde) bulunmaktadır. Haritaların kenarında şu satırlar okunmaktadır: "Merhum ve mağfûrûn leh Sultan III. Murad sâbikan Suyolu nâzırı olan üstat Dâvud'a itâb-ı azîm edip, sen benim suyumı nereye verirsin dediğe ol dahi ale't-ta'cîl bu kârnâme-yi acîbi peydâ etmiş. Hudâ teâlâ her ikisine dahi rahmet eyleye, âmin, Zilkade 992". Sultan Murad ile Dâvud Ağa bu çizimde rahmetle anıldıklarına göre, haritanın aslı 992'de (1584) çizilmekle be-

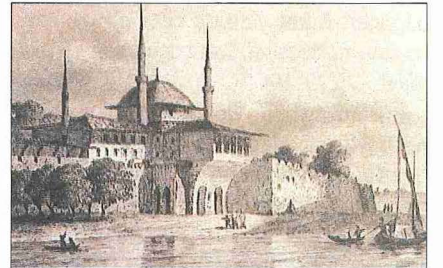
raber, III. Murad'ın 1595'te, Dâvud Ağa'nın 1598'de öldüğü dikkate alınırsa mevcut nüshaların ölümünden sonra meydana getirildiği anlaşılır.

Dâvud Ağa 1001 (1592) tarihinden itibaren yazılan belgelerde mimarbaşı olarak zikredilir. 1001 Cemâziyelevvelinde (Şubat 1593) sarayda bir kasr-ı hümayun yapmakta olduğu bilinmektedir. 20 Rebülevvel 1001'de (25 Aralık 1592) onun yaptığı şikâyet üzerine İznik kadısına yazılan bir hükümlerle mîrî binalar için çini sevkinin aksatılmaması emredilmiştir. Dâvud Ağa aynı yıl, kasr-ı hümayun yapımında çalışmak üzere Gelibolu'daki on üç hristiyan neccârın gönderilmesini istemiştir, kendisinden de 1002 (1593-94) yılında Avusturya seferinde kullanılmak üzere yirmi beş usta lağımçı toplaması istenmiştir. 1004 (1595-96) yılında sefere katılacak Hassa mimarları, suyolcular ve çeşitli mesleklerden ustaların Dâvud Ağa tarafından seçileceğine dair hükümler vardır. Aynı yıllarda Dâvud Ağa'nın, biçilen kerestelerin ölçülerinin nizama uymadığı, Trakya'da ve Hasköy'de yapılan kiremitlerin evsafalarının bozuk olduğu gerekçesiyle yaptığı şikâyet üzerine hükümler yazıldığı görülmektedir.

Dâvud Ağa 1585'te Sarây-ı Hümayun'da bir oda ile bir hamam yapmış, tamamlandığına III. Murad burayı ziyaret ederek yapılan işleri beğendiğini söylemişti. 1588'de Hassa başmimarı Koca Sinan vefat ettiğinde yerine onun yardımcısı olan Dâvud Ağa tayin edildi. Sadrazam Sinan Paşa 998 (1590) yılında Sultan III. Murad için sarayın Marmara'ya inen eteğinde, sahil surunun üstünde muhteşem bir köşk yaptırmaya karar vermişti. Dâvud Ağa, bütün masrafı Sinan Paşa tarafından karşılanan bu köşkü sur duvarı önüne bitiştirilen kemerler üzerinde

İncili Köşk'ün eski bir gravürü

(Jouannin-Van Gaver, *La Turquie*, Paris 1840, levha 55)







Dâvud Ağa'nın Çarşıkapı'da Sinan Paşa Külliyesi Sebili'nin kitabesinde adının geçtiği pano - İstanbul

inşa ederek güzel İznik çinileriyle süsledi (bk. İNCİLİ KÖŞK). Kasrı taşıyan deniz tarafındaki iki kemerin arasına da bir çeşme ekledi. Tarih manzumesi 998 (1590) yılını veren çeşmenin kitabesinde yapının mimarının Dâvud Ağa olduğu açıkça belirtilmiştir. Servetiyle ünlü olan ve pek çok vakıf eseri bırakan Koca Sinan Paşa'nın bir bakıma Dâvud Ağa'nın hâmisî olduğu da tahmin edilmektedir. Dâvud Ağa, yaptığı binaların kitâbelerinde adının geçmesine özen gösterdiğinden bu gibi eserlerin onun olduğunu kesin olarak kabul etmek mümkündür.

Dâvud Ağa Sarây-ı Hümâyun'un eteğinde, Haliç'e girişte yine surlar üzerinde ikinci bir köşk daha yapmıştır. Esası Sultan II. Bayezid tarafından inşa ettirilen, önceleri Kasrı-ı Âlî, daha sonra Sepetçiler Kasrı olarak adlandırılan bu kasrın yapımına 999 (1590-91) yılında başlanmış, 1000 Cemâziyelâhîrinde (Mart-Nisan 1592) tamamlanmıştır. Çok zengin nakış ve çinilerle bezenerek tefriş edilen bu köşkün de Dâvud Ağa'nın eseri olduğu bir muhasebe defterinden öğrenilmektedir (bk. SEPETÇİLER KASRI).

Dâvud Ağa'nın Fatih Çarşamba'da Dârüssaâde ağalarından Mehmed Ağa için bir cami inşa ettiği, Âsârî mahlaslı şairin yazdığı tarih manzumesinden öğrenilmektedir. 993 (1585) tarihli bu sekiz beyitlik kitâbede, "Oldu mi'mâr-ı kâmil-i Dâvûd / Yaptı cânile dercedip san'at" denilerek mimarın adı verilmiştir. Bu caminin evkafından olan karşısındaki hamam herhalde yine Dâvud Ağa'nın eseridir. Caminin hazîresindeki türbenin de onun eseri olduğu kesinlikle kabul edilebilir. Buna karşılık İstanbul'da Sinan'ın ölümünün hemen arkasından yapılan Cedîd Nişancı Mehmed Paşa (992/1584, tamamlanışı dört yıl sonra), Mesih Mehmed Paşa (994/1586), Cerrah Mehmed Paşa (1002/1593-94) camilerinin Mimar Dâvud Ağa tarafından yapıldığı iddia edilirse de bunu destekleyecek bir kayıt henüz elde edilememiştir. Nişancı Mehmed

Paşa Türbesi hususunda da bir kesinlik yoktur. Ayasofya hazîresindeki büyük türbelerden ikincisi olan, Sultan III. Murad'a ait türbenin mimarı olarak genellikle Dâvud Ağa kabul edilmektedir. Fakat bu yapıda bir kapı kanadı üzerinde Dalgıç Ahmed Ağa'nın adına rastlanması şaşırtıcıdır. Bazıları, her iki mimarın da bu türbenin yapımında hizmetleri olabileceğine ihtimal verirler.

Çarşıkapı semtinde, Divanyolu cadde-si kenarındaki Koca Sinan Paşa Külliyesi de Dâvud Ağa'nın eseridir. 1002 (1593-94) yılında yapılan türbe, sebil ve medreseden ibaret külliye'nin en uç kısmında ve türbenin önünde yer alan sebilin kitabesinde Sinan Paşa övülürken Mimar Dâvud'un adı, "Aceb resmeyledi Dâvûd Ağa serdâr-ı mi'mârân / Mûsahhar oldu ana seng ü âhen kıldı bu kârî" beytinde zikredildikten sonra "Edip bu türbe-i âlfîyi bünyâd eyledi hâzır" mısraı da yer almıştır. Böylece Sinan Paşa Külliyesi'nin mimarının Dâvud Ağa olduğu kesinlik kazanmaktadır (bk. KOCA SİNAN PAŞA KÜLLİYESİ).

Sultan III. Mehmed'in kapı ağası Gazanfer Ağa tarafından 1000 (1591-92) yılına doğru yaptırıldığı sanılan (vakfiyesi 1004/1595-96 tarihli) türbe, sebil ve medreseden meydana gelen küçük külliye-yi de Mimar Dâvud'un yapmış olabileceği ileri sürülmüştür. Mimari planlamasında ustalıklı yeni buluşlar olan bu güzel medrese, Dâvud Ağa'nın mimarbaşılığı yıllarına isabet etmekteyse de onun eseri olduğunu ispatlayacak kesin bir kayıt yoktur (bk. GAZANFER AĞA KÜLLİYESİ).

Dâvud Ağa'nın yapımında hizmeti olan önemli bir eseri de Sultan III. Mehmed'in annesi Safiye Vâlide Sultan için yaptırmaya başladığı, Eminönü'nde Yeni Vâlide veya kısaca Yenicami adıyla tanınan cami ve külliyesidir. Safiye Vâlide Sultan, İstanbul Limanı girişinde bu caminin in-

şasını Hassa başmimarı Dâvud Ağa'dan istemiş ve temeli 10 Muharrem 1006'da (23 Ağustos 1597) atılmıştır. Temelde su çıkması üzerine Dâvud Ağa burada uzun kazıklar çaktırıp bunları birbirine bağlayarak temeli üzerlerine oturttu. İnşaat 1 zirâ kadar yükseldiğinde Dâvud Ağa vefat edince tamamlanması işiyle yardımcı ve halefi Dalgıç Ahmed Çavuş görevlendirildi (bk. YENİCAMİ KÜLLİYESİ).

Dâvud Ağa'nın ölümüyle ilgili iki ayrı kayıt vardır. Bunlardan birincisi, XVI. yüzyılda yaşayan Selânikî Mustafa Efendi tarafından nakledilmiş olup 1007 yılı olaylarından bahsederken, "Evâil-i safer, sene-i mezbûrde mühendis-i rûzigâr Mimar Dâvud Ağa, maraz-ı tâundan sekt vâki olup hâkidân-ı dünyâdan göçtü" ifadesiyle Dâvud Ağa'nın 1598 yılı Eylülünde İstanbul'da hüküm süren veba salgınında öldüğünü yazar. Eserini XVIII. yüzyılın ikinci yarısında yazan Hüseyin Ayvansarâyî ise Mehmed Ağa Camii'nden bahsederken bu eserin mimarı olan Dâvud'un "sû-i i'tikad töhmetiyle Vefâ meydanında katlounduğunu" bildirir (*Hadikatü'l-cevâmi'*, I, 197-198). Arkasından, caminin kitabesini de yazmış olan şair Âsârî'nin onun ölümüne düşürdüğü tarihi verir: "Allahım cennet ede câyin ol Dâvud mi'mârın" (1008) (*Hadikatü'l-cevâmi'*in matbu nüshasında gösterilen 1028 tarihi baskı yanlışı olmalıdır). Dâvud Ağa'nın kabrinin nerede olduğu bilinmemektedir.

Dâvud Ağa, Osmanlı devri Türk mimarisinin Koca Sinan ile başlayıp gelişen klasik dönemini onun gelenekleriyle sürdüren bir mimardır. Hakkında birçok belge elde edilmiş olmakla beraber hayatının büyük bir kısmı bilinmediği gibi hangi tarihte nasıl öldüğü de tam olarak tesbit edilebilmiş değildir. Eserleri, onun Türk klasik üslubunu bazı yeniliklerle sürdüren bir usta mimar olduğunu gösterir.



Yenicami -  
Eminönü /  
İstanbul



## BİBLİYOGRAFYA :

BA, *Ahkâm-ı Mâliye Defteri*, nr. 7534, s. 142, 218; Selânikî, *Tarih*, s. 193-201; a.e. (İpsirli), I, 244-245, 320; II, 457, 761; Ayvansarayî, *Hadîkatü'l-cevâmi'*, I, 197-198; Ahmed Refik [Altınay], *Âlimler ve Sanatkârlar*, İstanbul 1924, s. 59-80; a.mlf., *Türk Mimarları*, İstanbul 1937, s. 26-33, 70, 124-144; a.mlf., "Mimar Dâvud", *Tevhîd-i Efkâr*, İstanbul 10, 17 Mart 1924; a.mlf., "Mimar Dâvud", *DEFM*, VIII/1 (1932), s. 1-16; a.mlf., "İznik Çinileri", a.e., VIII/4 (1932), s. 40, nr. 9, s. 41, nr. 11; a.mlf., "Büyük Mimar Sinan'ın Halefi: Davut Ağa", *Yedigün*, II/51, İstanbul 1934, s. 6-7; II/52 (1934), s. 6, 24; Saadi Nazım Nirven, *İstanbul Suları*, İstanbul 1946, s. 45-47; L. Mayer, *Islamic Architects and Their Works*, Genève 1956, s. 59-60; Kâzım Çeçen, *İstanbul'un Vakıf Sularından Halkalı Suları*, İstanbul 1991, s. 37, 38, 52 (ayrıca bk. sondaki renkli su yolu haritaları reproduksiyonları); Kemal Altan, "Mimar Davut", *Arkitekt*, V/11-12, İstanbul 1935, s. 339-342; İzzet Kumbaracılar, "Türk Mimarları", a.e., VIII/7 (1937), s. 193-195; Zarfî Orgun, "Hassa Mimarları", a.e., IX/7-8 (1938)'den ayrı basım 1939, s. 336; Muzaffer Erdoğan, "Mimar Dâvud Ağa'nın Hayatı ve Eserleri", *TM*, XII (1955), s. 179-204.



SEMAVÎ EYİCE

## DÂVÜD b. ALİ

( داود بن علی )

Ebû Süleymân Dâvüd b. Alî  
b. Abdillâh b. Abbâs  
b. Abdilmuttalib el-Hâşimî  
(ö. 133/750)

Abbâsî hânedanına mensup  
devlet adamı ve hatîp.

81'de (700) Hicaz'da doğdu. Tâbiünden olan babası, Emevî Halifesi Abdülmelik b. Mervân devrinde Hicaz'dan Dimâşk'a gitmiş ve 95'te (713-14) Halife Velîd b. Abdülmelik tarafından buradan ailesiyle birlikte Suriye hac yolu üzerinde bulunan Humeyme'ye sürgün edilmiştir. Dâvüd b. Ali burada tam bir bedevî gibi cesur, atılgan, intikam almaktan zevk duyan ve fasih konuşan bir kişi olarak yetişirdi. Yeğeni İbrâhîm b. Muhammed'in son Emevî halifesi Mervân b. Muhammed tarafından tutuklanması ve ölümünden sonra Abbâsî ailesinin diğer fertleriyle birlikte o da Kûfe'ye göç etti.

Dâvüd b. Ali, Abbâsî ihtilâl hareketinin başarıya ulaşması üzerine yeğeni Ebû'l-Abbâs es-Seffâh'a Kûfe Camii'nde biat edilmesinde önemli rol oynadı. Biat merasiminden sonra da Kûfe valisi tayin edildi. Ardından hac emirliği uhdesinde kalmak üzere Hicaz, Yemen ve Yemâme valiliğine getirildi. Rebîülevvel 133'te (Ekim-Kasım 750) Medine'de vefat etti.

Devrinin önde gelen hatiplerinden biri olan Dâvüd b. Ali babasından hadis rivayet etmiştir. Ondandır Kâdî Şüreyh, Evzâî, İbn Ebû Leylâ, İbn Cüreyc rivayet-te bulunmuşlardır.

## BİBLİYOGRAFYA :

Ya'kübi, *Tarih*, II, 350 vd.; Taberî, *Tarih* (Ebû'l-Fazl), IX, 123-128; İbnü'l-Esîr, *el-Kâmil*, V, 408-417; Zehebî, *Mizânü'l-i'tidâl*, I, 13 vd.; İbn Fazlullah el-Ömerî, *Mesâlik*, XIII, 256-257; İbn Fehd, *Gâyetü'l-merâm*, I, 300 vd.; Ahmed el-İskenderî — Mustafa İnânî, *el-Vasîf ft'l-edebl'*, *Arabî ve târihih*, Kahire 1335/1916, s. 191-193; Bedrân, *Tehzîbü Târîhi Dimâşk*, V, 206-209; Zirikî, *el-A'âm*, III, 8; M. Mâhir Hammâde, *el-Veşâ' iku's-siyâsiyye ve'l-idâriyye*, Beyrut 1407/1987, s. 183-184; *Doğuştan Günümüze Büyük İslâm Tarihi*, İstanbul 1989, III, 24 vd.; Ahmed Zeki Safvet, *Cemheretü resâ'ili'l-'Arab ft' usûri'l-'Arabîyyeti'z-zâhire*, Beyrut, ts., III, 19.



MUSTAFA ZEKİ TERZİ

## DÂVÜD-i ANTÂKÎ

( داود انطاكي )

Dâvüd b. Ömer el-Ekmeh  
ed-Darîr el-Antâkî  
(ö. 1008/1599)

*Tezkire-i Dâvüd diye tanınan  
eseriyle ün yapmış hekim,  
âlim ve şair.*

Antakya'da doğduğu için Antâkî nisbesiyle şöret bulmuş, doğuştan kör olduğu için de "Ekmeh" ve "Darîr" lakaplarıyla anılmıştır. Muhtemelen keskin zekâsı ve derin ilminden dolayı "Basîr" (iyi gören) lakabıyla da tanındığı bilinmektedir (İA, I, 454). Babası Habîb Necâr köyünün ağası olan Ömer Ağa çok hayır sever bir kimse idi ve Habîb Necâr Türbesi'nin yanında yaptırdığı misafirhanede yolcuları ağırlar, fakirlerin de ihtiyaçlarını karşılardı. Dâvüd yedi yaşına kadar yerinden kalkamayacak derecede sakattı; bundan dolayı kendisine bakmakla görevli bir uşak her gün onu bu misafirhaneye getirip bırakırdı. Burada akşama kadar ilim adamlarıyla beraber bulunan Dâvüd onlardan birçok şey öğrendi ve bu sırada Kur'ân-ı Kerîm'i de ezberledi. İranlı bir tıp bilgini olan Muhammed Şerîf bu yıllarda Antakya'ya geldi ve misafirhanede ona ders verdiği gibi tedavisiyle de ilgilenerek iyileşmesini sağladı. Antâkî daha sonra aynı hocadan mantık ve matematik okudu ve Farsça öğrendi; hocasının tavsiyesi üzerine Yunanca'ya da çalıştı. Muhammed Şerîf'in Antakya'dan ayrılmasından ve babasının ölümünden sonra seyahate çıktı. 976'da (1568-69) Şarn-

da iken ünlü *Tezkire-i Dâvüd* adlı eserini yazmaya başladı. Bu arada hasta tedavisine de başlayan Antâkî Kahire'ye giderek Zâhiriyye Medresesi'nde bir yandan ders okuturken bir yandan da hekimlik yaptı. 1008'de (1599) gittiği Mekte'de bir rivayete göre ishalden, başka bir rivayete göre de zehirlenerek öldü. Kaynaklarda Dâvüd-i Antâkî'nin hassas yaratılışı bir insan olduğu yazılıdır. Kendisi değerli bir hekim, eczacı, astronom ve matematikçi, aynı zamanda son derece geniş ansiklopedik kültüre sahip bir mütefekkir ve şairdi.

Eserleri. Antâkî başta tıp olmak üzere kelâm, mantık, felsefe, cebir ve astronomiyle ilgili birçok kitap ve risâle yazmıştır. 1. *Tezkiretü üli'l-elbâb ve'l-câmi' li'l-'acebi'l-'ucâb. Tezkire-i Dâvüd ve Tezkire-i Antâkî* adlarıyla da tanınan kitap bir mukaddime, dört bab ve bir hâtimedden ibarettir. Mukaddimede tıp ilminin önemi, lüzumu ve öğrenim yöntemleri üzerinde durulur. Birinci bab tıbbâ genel bir giriş mahiyetinde, ikinci ve üçüncü bablar müfred ve birleşik ilâçlar (el-müfredât ve'l-mürekkebât) hakkındadır. Dördüncü bab da hastalıkların ahâlât ve mizaca göre tedavi yöntemlerini içermektedir. Hâtimede ise tıpla ilgili çeşitli meselelerin yanı sıra astroloji, astronomi, geometri ve tılsım gibi çok farklı ilimlere yer verilmiştir. Kitapta dik-kati çeken önemli bir husus, bir kısmı Antâkî'nin kendi tecrübeleri sonucunda elde ettiği ilâçlar olmak üzere 1712 ilâcın tarifinin verilmiş olmasıdır. Sultan İbrâhîm'in sadrazamı Kemankes Mustafa Paşa 1050 (1640-41) yılında Mısır'a gittiği zaman Antâkî'nin bu eserini görmüş ve Muhammed b. Mustafa el-Kürânî'den Türkçe'ye çevirmesini istemiştir. Böylece başlanan tercüme işi 1052'de (1642-43) tamamlanmıştır; bu tercümenin yazma bir nüshası Süleymaniye Kütüphanesi'nde bulunmaktadır (Hekimoğlu, nr. 566, 363 varak). *Tezkire-i Dâvüd*'ün çeşitli baskıları yapılmıştır (Bulak 1284; Kahire 1294, 1302, 1306, 1308, 1309, 1317, 1324, 1329, 1342). Abdüsselâm el-Alemî tarafından *Ziyâ'ü'n-nibrâs fi halli müfredâtü'l-Antâkî bi-luğati Fas* adıyla bir şerh yazılan (bk. DİA, II, 367) eser üzerinde Hasan Abdüsselâm *Zahîretü'l-'attâr ev Tezkiretü Dâvüd fi dav' il-'ilmi'l-âdîş* (Kahire 1366/1947) ismiyle modern bilimle karşılaştırmalı bir çalışma yapmıştır. 2. *en-Nüzhetü'l-mübhice fi teşhîzi'l-ezhân ve ta'dili'l-emzice*. Patolojiye dair